

Sygn. akt II Ka 540/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Zamościu II Wydział Karny w składzie :

Przewodniczący: SSO Zdzisław Łukasiewicz

Sędziowie: SO Urszula Zwolak (spr.)

SO Grażyna Gorzko

Protokolant: st.sekr.sąd. Krystyna Duras

przy udziale Prokuratora Prok. Okręg. Krzysztofa Borka

po rozpoznaniu w dniu 10 lipca 2014 roku

sprawy **H. Ż.**

oskarżonej z art. 190§1 kk

na skutek apelacji, wniesionej przez obrońcę oskarżonej

od wyroku Sądu Rejonowego w Hrubieszowie

z dnia 2 kwietnia 2014 r. sygn. akt II K 1039/11

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę H. Ż. przekazuje Sądowi Rejonowemu w Hrubieszowie do ponownego rozpoznania.

/-/ Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt II Ka 540/14

UZASADNIENIE

Uzasadnienie faktyczne:

Prokurator Rejonowy w Hrubieszowie oskarżył **H. Ż.** o to, że:

I. w dniu 5 sierpnia 2011 roku w H. woj. (...) groziła S. i D. A. zabójstwem przy czym groźba ta wzbudziła w zagrożonych uzasadnioną obawę, że zostanie spełniona

tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k.

II. w dniu 7 sierpnia 2011 roku w H. woj. (...) telefonicznie groziła K. S. zabójstwem przy czym groźba ta wzbudziła w zagrożonym uzasadnioną obawę, że zostanie spełniona

tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k..

Sąd Rejonowy w Hrubieszowie wyrokiem z dnia 2 kwietnia 2014 roku wydanym w sprawie IIK 1039/11, uznał oskarżoną **H. Ż.** za winną dokonania zarzucanych jej czynów wyczerpujących w pkt I i II dyspozycje art. 190 § 1 k.k.

i za to, na podstawie art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. za czyny z punktu I i II ustalając, że czyny stanowią ciąg przestępstw orzekł wobec oskarżonej H. Ż. karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 k.k. orzeczoną wobec oskarżonej karę pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 2 lat tytułem próby;

zasądził od Skarb Państwa na rzecz adw. P. W. kwotę 2391,12 zł tytułem nieopłaconych kosztów obrony udzielonej z urzędu;

na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżoną z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych.

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonej.

Na podstawie art. 425 i art. 444 k.p.k. zaskarżył wyrok w całości, zaś na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt 1 k.p.k. wyrokowi zarzucił:

1). naruszenie prawa materialnego – art. 190 k.k. przez uznanie, że wypowiedzi oskarżonej wypełniały znamiona tego przepisu ustawy karnej, gdy przeczą temu dowody;

2). naruszenie prawa procesowego – art. 424 § 1 pkt 2 k.p.k. przez wskazanie wadliwej podstawy prawnej wyroku w zakresie orzeczonej kary/orzeczona kara pozbawienia wolności, uzasadnienie dotyczy innej kary niż orzeczona, nie było przy tym zatrzymanie oskarżonej, o czym pisze Sąd w uzasadnieniu.

Podnosząc te zarzuty skarżący wnosił o:

1). zmianę wyroku przez uniewinnienie oskarżonej od dokonania zarzucanego jej czynu lub

2). uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Uzasadnienie prawne:

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna w zakresie wniosku o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji, również częściowo trafny jest zarzut 2 podnoszący naruszenie prawa procesowego w zakresie art. 424 § 1 k.p.k.. Wobec konieczności uchylenia wyroku, zarzut sformułowany w pkt 1). apelacji staje się przedwczesny, zaś winien być przyczynkiem do szerszej analizy przez ponownie orzekający Sąd Rejonowy co do zaistnienia znamion występku z art. 190 § 1 k.k..

Trafność zarzutu ujętego w pkt 2 apelacji jest niemal oczywista, chociaż w treści tego zarzutu skarżący nie wskazał wszystkich uchybień zaistniałych w uzasadnieniu wyroku, przede wszystkim nie podniósł tych błędów, które są poważniejsze, niż to, które stało się kanwą zarzutu. Gdyby uchybienia uzasadnienia wyroku sprowadzały się jedynie do zarzutu podniesionego w punkcie 2 apelacji, to Sąd Okręgowy miałby możliwość korekty odwoławczej samego uzasadnienia we wskazanej części, bowiem:

Nie zawsze istnienie sprzeczności pomiędzy treścią wyroku a uzasadnieniem powoduje niemożność skontrolowania wyroku i wywołuje konieczność jego uchylenia. Potrzeba taka może nie zachodzić, gdy zebrany materiał dowodowy pozwala w sposób jednoznaczny na rozstrzygnięcie, które ze sprzecznych stanowisk sądu pierwszej instancji, wyrażonych w wyroku i jego uzasadnieniu, zasługuje na uwzględnienie. (wyrok SA w Lublinie z dnia 31 lipca 2013 r., II AKa 129/13, opubl. LEX nr 1350398).

W myśl przytoczonego powyżej judykatu, nie wszystkie uchybienia pisemnego uzasadnienia wyroku, które jest wszak sporządzane po jego wydaniu i ze swej procesowej funkcji ma charakter sprawozdawczy, powodować muszą konieczność uchylania zaskarżonego orzeczenia. Apelacja wniesiona w niniejszej sprawie w swej treści zbyt płytko

wyeksponowała zaistniałe uchybienia. W niniejszej sprawie rozległość uchybień i braki w zakresie dowodowym doprowadziły do uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Analiza treści uzasadnienia wyroku wskazuje, że sposób jego sporządzenia nie uwzględnił wymagań jakie nakłada na Sąd przepis art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. w zakresie dokonania ustaleń faktycznych, ponieważ ustalenia faktyczne, jakich wymaga art. 424 § 1 pkt. 1 k.p.k., to jednoznaczne wskazanie konkretnych zachowań w tym przypadku oskarżonej, korespondujących z opisem czynów jej przypisanych, poprzez które zrealizowane zostały przedmiotowo - podmiotowe znamiona przypisanych jej przestępstw. Sąd Okręgowy w tym zakresie podziela poniższe stanowisko:

"Ustalenia faktyczne", o których mowa w art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k., to jednoznaczne wskazanie konkretnych zachowań oskarżonego, korespondujących z opisem czynu przypisanego, poprzez które zrealizowane zostały przedmiotowe i podmiotowe znamiona przypisanego mu w wyroku przestępstwa. Tylko takie, kategoriowe, oparte na całości materialu dowodowego ustalenia mogą stanowić podstawę wyroku skazującego. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 20 czerwca 2012 r., II AKa 99/12, opubl. LEX nr 1213860).

Tymczasem treść uzasadnienia zaskarżonego wyroku przedstawia w formie sprawozdawczej to, co zdarzyło się w związku z czynami oskarżonej, a mianowicie przedstawia fakty związane z zawiadomieniem organów ścigania o fakcie popełnienia opisywanych czynów. Ustalenia faktyczne nie powinny zawierać streszczenia zawiadomień o przestępstwie składanych przez pokrzywdzonych i ich relacji na temat zachowań oskarżonej, lecz:

Ustalenia faktyczne winny precyzyjnie przedstawiać nie tylko stronę przedmiotową czynu, a więc znamiona czasownikowe określające czynność sprawczą i przedmiot czynności wykonawczej, ale także znamiona strony podmiotowej odnoszące się do (...) zamiarów, motywów, postaw i innych kategorii podmiotowych, charakteryzujących stany i procesy psychiczne uczestników zdarzeń będących przedmiotem procesu. (wyrok SN z dnia 11 kwietnia 2007 r., VKK 226/06, opubl. Prok. i Pr.- wkł. 2007/12/19).

Kolejnym uchybieniem uzasadnienia jest zawarcie w jego treści, w części poświęconej (zapewne) ocenie prawnej przypisanych czynów, sformułowania: „wina jak i stopień społecznej szkodliwości nie są znaczne” (k. 265 – pierwszy wers od góry). Sformułowanie: „jeżeli wina i społeczna szkodliwość czynu nie są znaczne” jest sformułowaniem kodeksowym (art. 66 § 1 k.k.) i zarezerwowane jest dla przesłanek prowadzących do warunkowego umorzenia postępowania. Błędem jest poprzedzanie tym sformułowaniem orzeczenia o wymierzeniu oskarżonej kary pozbawienia wolności, i to w przypadku, gdy kara ta, jest rodzajowo najsurowsza z alternatywnie przewidzianych za występki z art. 190 § 1 k.k.. Dla uzasadnienia wymiaru kary należy posługiwać się inną paletą określeń w zakresie stopnia winy i społecznej szkodliwości czynu, niż sformułowaniem kodeksowo zarezerwowanym dla podstaw warunkowego umorzenia postępowania karnego.

Ta suma uchybień zawartych w uzasadnieniu wyroku oraz podniesione w apelacji obrońcy stały się jedną z podstaw do podzielenia wniosku apelacyjnego i uchylenia zaskarżonego wyroku.

Przy ponownym rozpoznawaniu sprawy, jeżeli zajdzie konieczność sporządzenia pisemnych motywów wyroku, Sąd Rejonowy winien mieć na uwadze to, że:

Praktyka sądowa wykształciła modelowe zasady sporządzania uzasadnień wyroków sądu I instancji. Przestrzeganie tych reguł umożliwia prezentację wszystkich niezbędnych elementów uzasadnienia w kolejności, wynikającej z zasad procedowania oraz tworzącej pewien ciąg logiczny. Przyjmuje się następującą kolejność owych elementów uzasadnienia:

- opis stanu faktycznego ustalonego na podstawie zebranych dowodów,
- wskazanie dowodów spośród ujawnionych w toku rozprawy głównej, które zostały przyjęte za podstawę ustaleń faktycznych,

- wskazanie czy oskarżony przyznał się do popełnienia zarzucanych przestępstw i jakie złożył wyjaśnienia,
- przyjmuje się, że ustosunkowanie się sądu do wyjaśnień oskarżonego poprzez stwierdzenie, czy sąd dał im wiarę, lub odrzucił, rozpoczyna część uzasadnienia poświęconą analizie materiału dowodowego,
- analiza materiału dowodowego w postaci zeznań świadków, opinii biegłych, ekspertyz, czy innych dowodów i wnioski z tej analizy,
- wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku,
- przytoczenie okoliczności, które sąd miał na względzie przy wymiarze kary.

(wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 8 marca 2012 r., II AKa 12/12, opubl. KZS 2012/4/33).

Ponadto przeprowadzone w sprawie dowody, szczególnie zeznania świadków opisujące zachowania oskarżonej i sposób jej funkcjonowania w społeczeństwie, wskazują na konieczność dopuszczenia dowodu z opinii biegłych psychiatrów, którzy winni ocenić poczytalność oskarżonej, a ta jest podstawą ponoszenia odpowiedzialności karnej. Zdaniem Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie zaistniały okoliczności stanowiące podstawę do powzięcia uzasadnionej wątpliwości co do poczytalności oskarżonej (np. k. 239, 247).

Powyżej wymienione uchybienia i błędy uzasadnienia oraz braki postępowania dowodowego stały się podstawą uchylecia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy:

- dopuści dowód z opinii biegłych psychiatrów w celu zbadania zdrowia psychicznego i poczytalności oskarżonej;
- jeżeli postawa procesowa oskarżonej na to pozwoli (stawi się w Sądzie i zechce złożyć wyjaśnienia), wysłucha wyjaśnień oskarżonej, a jeżeli zajdzie konieczność przeprowadzi konfrontacje pomiędzy świadkami a oskarżoną;
- przeprowadzi wszelkie dowody niezbędne dla wszechstronnego rozpoznania sprawy;
- ustalenia stanu faktycznego oprze na całościowej i wszechstronnej ocenie zgromadzonych dowodów (art. 410 k.p.k.);
- ewentualne uzasadnienie sporządzi stosując się do powyżej przedstawionego schematu i zgodnie z treścią art. 424 k.p.k..

/-/ Na oryginale właściwe podpisy.